

8/3/84

EL LENGUATGE

Les coses que hem fet

É s ben sabut que, en català, l'article neutre té la mateixa forma que l'article definit del masculí singular, és a dir, *el*, però que només en comptades ocasions cal substituir per *el* l'article neutre *lo*, considerat incorrecte, i usat sobretot per influència del castellà, que ha tret un gran rendiment d'aquesta forma neutra de l'article. Així, una de les maneres de substituir l'article neutre *lo* quan precedeix un participi —*lo dit*, *lo indicat*, *lo promès*, etc.—, és per mitjà d'una oració de relatiu amb un antecedent neutre, normalment *el* o *allò*, això és, per mitjà d'una oració relativa substantiva introduïda pels conjunts *el que* o *allò que*: *el que diuen*, *el que havíem indicat*, *allò que havíem promès*. Per tant, no evitarem l'article neutre *lo* dient «No va complir el promès» o «Cal aprofitar el fet fins a la data» (enlloc de «*lo promès*» i «*lo fet fins a la data*»), sinó dient *No va complir el que havia promès* i *Cal aprofitar el que s'ha fet fins a la data*.

Aquesta substitució de l'article *lo* per una oració de relatiu no és cap artífici subtil ni cap troballa afortunada amb què evitar aquest article neutre, sinó que és una aplicació adequada d'un tipus de frases molt usuals i normals en català, i que tenen el seu paral·lelisme en aquells casos en què el participi fa de complement especificatiu d'un nom substantiu: *la carta escrita*, *l'operació convinguda*, *la visita rebuda*, *els textos revisats*, etc. Aquests grups nominals, amb un substantiu determinat per un participi, són certament ben propis del català i inobjectables, però també és cert que no són pas tan freqüents com en castellà, i que en molts casos és més normal d'especificar el substantiu per mitjà d'una oració de relatiu que no pas per mitjà d'un simple participi. Així, en lloc de *No es recordava del text de la carta escrita feia una setmana* o *Li vam donar compte de la visita rebuda*, que són construccions possibles però que en algunes ocasions traeixen la influència del castellà, sembla que és més propi de dir *No es recordava del text de la carta que havia escrit* i *Li vam donar compte de la visita que havíem rebut*. I així com a *la carta escrita* i *la visita rebuda* podem preferir *la carta que havia escrit* i *la visita que havíem rebut*, substituïm, sense artífici, *lo escrit* i *lo rebut* per *el que havia escrit* i *allò que havíem rebut*.